

MDG-F 1680

Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi

TÜRKİYE / MDG / İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Türkiye’de Bin Yıl Kalkınma Hedeflerine (MDG) ulaşılması çabaları, başlıca:

- MDG 1 (Aşırı yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması),
- MDG 3 (Toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesi ve kadınların güçlendirilmesi) ve
- MDG 7 (Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması)

konularında **İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ** tarafından tehdit edilmektedir.

Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi BM Ortak Programı

- **Toplam Bütçe:** 7.000.000 \$
- **Süresi:** 3 Yıl (2008-2011)
- **Ana Faydalanıcı:** T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
- **Doğrudan İlgili Kuruluşlar:** T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Proje Yürütücü Ortakları:

1. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)
2. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)
3. Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO)
4. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)

BM Ortak Programı'nın Hedefi

İklim değişikliğine uyumun, sürdürülebilirlik yolunda ve Türkiye'nin kalkınma hedefleri çerçevesinde ulusal, bölgesel ve yerel politikalara, entegre edilmesi

BM Ortak Programı'nın Amacı

Türkiye'nin iklim değişikliğinin etkileriyle mücadele edebilmesi ve yönetebilmesi için gerekli stratejilerin oluşturulması ve Türkiye'nin kırsal ve kıyı alanları gelişimini tehdit edebilecek **iklim değişikliği risklerini yönetebilmek için kapasite geliştirilmesi**

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUMUN 3 DAYANAK NOKTASI

POLİTİKA (SONUÇ 1)

- Mevcut politikaların iklim değişikliğine uyum çerçevesinde etkin uygulanmasına ve
- Yeni politikaların ve stratejilerin geliştirilmesine
yönelik gerekli kapasitenin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi.

BİLİM (SONUÇ 2)

- Mevcut en iyi teknolojilerin ve verilerin kullanılarak uyum çabalarını destekleyici araçların oluşturulmasına ve
- Bilginin toplumun her seviyesine ulaştırılabilmesine
yönelik gerekli kapasitenin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi.

UYGULAMA (SONUÇ 3)

- Yerelden merkeze değişen ölçek ve seviyelerde uyuma yönelik uygulamaların gerçekleştirilmesine ve
- Süreçlerin ekonomik, sosyal ve çevresel açılardan izlenmesine ve değerlendirilmesine
yönelik gerekli kapasitenin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi.

Ortak Programın Beklenen Sonuçları

- **Ulusal İklim Değişikliği Uyum Stratejisi**
- **İklim Değişikliğine Uyumun yasal mevzuatlarda yer alması**
- **Teknik kapasitenin geliştirilmesi ve paydaşlarda farkındalık yaratılması**
- **Ulusal Temiz Üretim ve Eko-verimlilik Merkezi**
- **Sanayi sektöründe suyun verimli kullanılması örnekleri**
- **Yeni iklim projeksiyonları**
- **İklim Değişikliği bilgi portalı <http://agora.itu.edu.tr>**
- **Kuraklık ve Taşkın Bilgi Yönetimi Sistemi**
- **Güçlendirilmiş taşkın ve kuraklık yönetimi kapasitesi**
- **Seyhan Nehri Havzası İklim Değişikliği Uyum Stratejisi**
- **Seyhan Nehri Havzasında Topluma Dayalı Uyum Hibe Programı**
- **İklim değişikliğine uyumun BM örgütlerinin programlarında yer alması**
- **MDG Anadolu Arboretumu Master Planı**

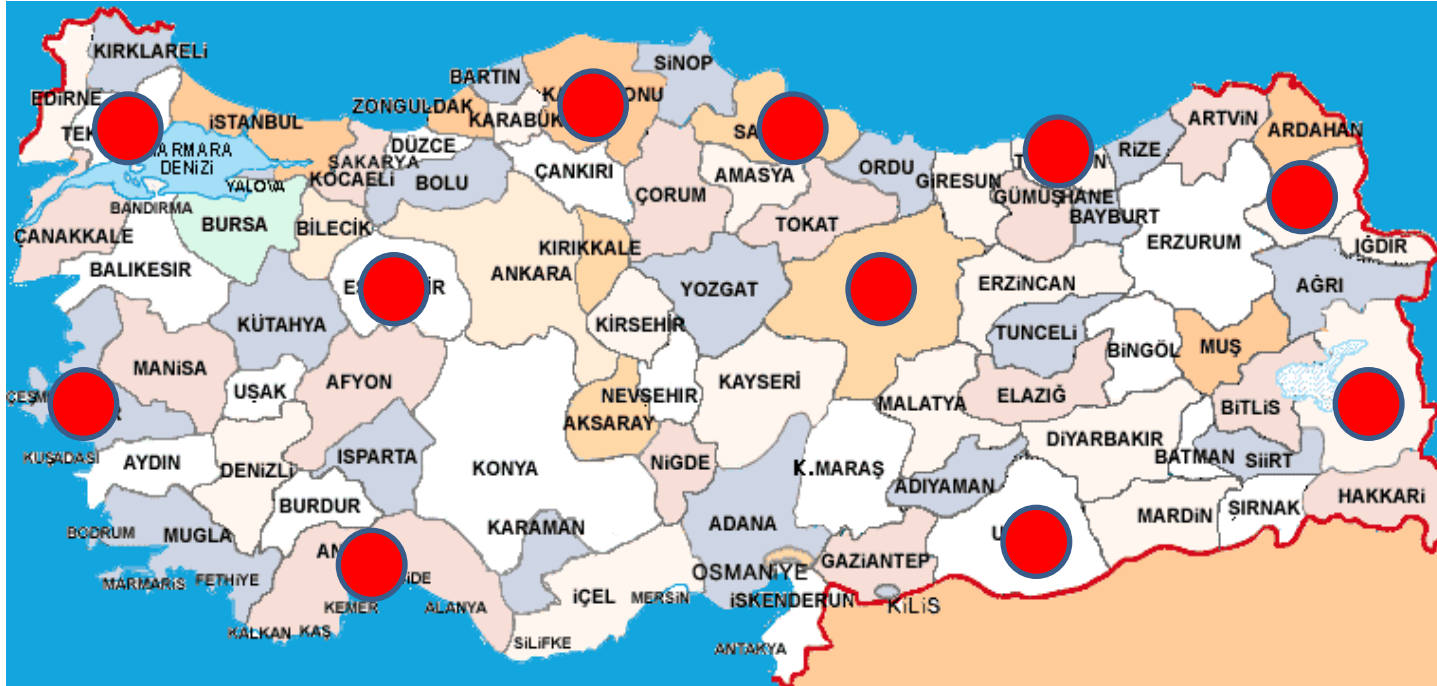
Ulusal Uyum Stratejisi'ne giden yol

- Katılımcı Etkilenebilirlik Analizi (PVA)
- İklim değişikliği senaryoları çalışmaları
- Mevcut durum analizi – Anayasa'dan sektör stratejilerine
- Türkiye'nin Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi
- Uyum Stratejisi seri çalıştayları

Temel çalışma ve referanslar

- Mevcut durum analizi ve tartışma dokümanları:
 - Ulusal Sürdürülebilir Kalkınma Politikalarında İklim Değişikliğine Uyum ve Kurumsal, Teknik-Bilimsel ve Finansal açıdan önlemler (bazı sektörel ve tematik yaklaşımlar, sanayi, kamu sağlığı, altyapı gibi)
 - İklim Değişikliği ve Su Kaynakları
 - İklim Değişikline Uyum'da Tarımın Rolü
 - Ekosistemler ve Doğal Kaynaklar
 - Doğal Afet Riskleri ve İklim Değişikline Uyum
 - İklim Değişikline Uyum'da Çevre Bilgi Yönetimi Sistemleri
 - Paydaş Konsültasyonları ve Katılımcılık
- İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü İklim Model Çalışmaları Çıktıları
- PVA Çalıştayları Sonuç Raporu
- Seyhan Havzası Çalışmaları Raporları
- Türkiye'nin BMİDÇS'ye sunduğu İklim Değişikliği Birinci Ulusal Bildirimi

- **Tekirdağ**, 17-18 Kasım 2009
- **Trabzon** , 24-25 Kasım 2009
- **Kastamonu**, 24-25 Kasım 2009
- **Kars**, 2-3 Aralık 2009
- **Sivas**, 7-8 Aralık 2009
- **Ş. Urfa**, 15-16 Aralık 2009
- **Van**, 28-29 Aralık 2009
- **Antalya**, 5-6 Ocak 2010
- **Eskişehir**, 5-6 Ocak 2010
- **Samsun**, 11-12 Ocak 2010
- **İzmit** , 14-15 Ocak 2010

- Son 10 yılda **HANGİ** (iklim değişikliğine bağlı) değişimler/ olaylar / afetler / alışık olmadığınız iklim olayları gözlemlediniz / tecrübe ettiniz?
- Bu değişiklikler ilinizde / bölgenizde **NEREDE** meydana geldi?
- Olumlu ya da olumsuz olarak **KİM / KİMLER** etkilendi?
- **NASIL** etkilendiler?
- Sizce **NEDEN** etkilendiler? Sebepler neydi?
- **NE ZAMAN / NE KADAR SÜRE İLE** bu etkilenme devam etti?
- Tepkiler **NE** oldu/ **NE** önlemler alındı ya da müdahalelerde bulunuldu?
- **BAŞKA NE YAPILABİLİRDİ?**

PVA çalıştaylarına katılan kurum ve kuruluşların listesi:

- Çevre ve Orman Bakanlığı'nın Çevre ve Orman İl Müdürlükleri (bu kuruluşlar aynı zamanda çalıştaylara çoğunlukla ev sahipliği yapan kuruluşlardı)
- Orman Bölge Müdürlüğü
- Devlet Su İşleri – DSi Bölge Müdürlükleri
- Devlet Meteoroloji – DMİ Bölge Müdürlükleri
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın İl Müdürlükleri
- İllerdeki Ziraat Odaları
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın İl Müdürlükleri
- İllerdeki Sanayi ve Ticaret Odaları
- Serbest Bölge Başkanlıkları
- Devlet kuruluşlarına bağlı teknoloji geliştirme merkezleri ve araştırma enstitüleri (*Toprak Su Enstitüleri, Zararlılarla Mücadele ve Tarımsal Araştırma Enstitüleri ve Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü gibi*)

KİMLER KATILDI

- Ulaştırma Bakanlığı'nın Bölge Müdürlükleri
- Sağlık Bakanlığı'nın İl Müdürlükleri
- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İl Müdürlükleri
- Valilikler (İl Özel İdare gibi)
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı ilgili bölgesel hizmet kuruluşları
- Belediyeler (Büyükşehir ve il düzeyinde belediyeler)
- Büyükşehir Belediyelerinin Su ve Kanalizasyon İdareleri (İZSU (İzmir) ve SASKİ (Samsun) gibi)
- Kalkınma Ajansları (Bölgesel düzeyde)
- Türkiye İstatistik Kurumu – TÜİK Bölge Müdürlükleri
- İllerdeki devlet üniversiteleri ve özel üniversiteler (teknoloji geliştirme/araştırma merkezleri olan özel üniversiteler)
- Sivil toplum örgütleri

[illegible]

ETKİLER - Notlar

Yukarıdaki maddelerin yanı sıra tek il düzeyinde bildirilen değişiklikler:

- **Tekirdağ:** Şiddetli dolu yağışı, günlük sıcaklıklarda değişimler, kış mevsiminde artan hava kirliliği, deniz kirliliği
- **Trabzon:** Artan çığlar
- **Kastamonu:** Genişleyen orman alanları
- **Kars:** Şiddetli dolu yağışı, kış mevsiminde artan hava kirliliği, azalan yağmur
- **Sivas:** Bahar ve sonbahar mevsimlerinde yoğun sis, Kırım-Kongo kanamalı ateş hastalığında (CCHF) artış, genişleyen orman alanları
- **Ş.Urfa:** Gündüz-gece sıcaklıklarında artan farklar, nispi nem oranında artış
- **Van:** Van Gölü'nün su seviyesinde artış, aşırı kar yağışı, salgın hastalıklar ve grip salgınlarında artış (örn. H1N1)
- **Antalya:** Hortumlar, orman ekosistemlerinde bozulma
- **Eskişehir:** Şiddetli fırtınalar
- **Samsun:** Gündüz-gece sıcaklıklarında artan farklar, azalan yağmur
- **İzmir:** Deniz sıcaklıklarında değişimler, orman ekosistemlerinde bozulma

11 etkilenebilir/hassas grup:

- çiftçiler
- hayvan yetiştiricileri
- arıcılar
- orman köylüleri
- balıkçılar (balık çiftlikleri dahil olmak üzere)
- vatandaşlar (kentsel)
- esnaf /ticaretle uğraşanlar
- turizm (turistler dahil olmak üzere)
- sanayiciler (inşaat dahil olmak üzere)
- kamu idareleri (İl Özel İdare, belediye, kamu hizmeti sağlayıcıları dahil olmak üzere ve araştırma enstitüleri ve üniversiteler)
- yaban hayat (deniz ve kara doğal ekosistemi, fauna, flora, ormanlar vs.)

ÖNE ÇIKAN ETKİLENEBİLİRLİKLER

PVA sürecinin ortaya çıkardığı etkilenebilirlik konuları:

- **Su Kaynakları ve Su Kaynakları Yönetimi**
- **Tarım ve Gıda Güvenliği**
- **Doğal Afet Risk Yönetimi**
- **Biyçeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri**

Ortak/Kesişen Konular

- **Kapasite Artırımı ve Farkındalık**
- **Teknoloji, Araştırma ve Geliştirme**
- **Finans Politikaları ve Finansal Mekanizmalar**
- **Yönetişim, Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme**
- **Toplumsal Cinsiyet Eşitliği**

Ulusal Uyum Stratejisi ve Eylem Planı

- Ulusal Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, Ulusal İklim Değişikliği Strateji ve Eylem Planı süreci ile eşgüdüm halinde, aynı doğrultuda hazırlandı...

Kapasite Geliştirme ve Farkındalık

- FAO ve UNEP kapasite geliştirme programları:
 1. İklim Değişikliğinin temelleri
 2. İklimsel Veri Analizi
 3. İklim Değişikliği ve Ormancılık
 4. Tarımda Karbon Yönetimi
 5. Taşkın Yönetimi Erken Uyarı ve İzleme Sistemleri
 6. Toprak Nem Ölçümü ve Kalibrasyon Teknolojileri
 7. Kuraklık İzleme Araç ve Uygulamaları
 8. Taşkın ve Kuraklık ile Bağlantılı Ürün Sigortalama
 9. İklim Değişikliği ve Kadın
 10. İklim Değişikliği ve Halk Sağlığı
 11. İklim Değişikliğinin Yasal Boyutu
- Modelleme eğitimleri, Seyhan Havzasında, İstanbul Teknik Üniversitesi ile birlikte verildi.

Kapasite Geliştirme ve Farkındalık

- Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi(SEM) ve Yer Sistem Bilimleri Enstitüsü ile birlikte “İklim Değişikliği, Uyum Politikaları ve Türkiye” adlı sertifika programı Eylül 2010’da tamamlandı. Eylül 2011’de tekrar edilecek.
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yer Sistem Bilimleri Enstitüsü ile birlikte “İklim Değişikliğine Uyum” lisans üstü dersi için bir ders müfredatı enstitüye sunuldu.
- İlkokulları hedef alan eğitim programı ve araç seti geliştirme çalışmaları başladı, Seyhan Havzası’ndaki hedef okul ve öğretmenler belirlendi.

Ulusal Temiz Üretim ve Eko-verimlilik Merkezi

UNIDO ve TTGV tarafından geliştirilen Ulusal Eko-verimlilik ve Temiz Üretim Merkezi yapısal model ve iş planı önerisi Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na sunuldu.

Milli Prodüktivite Merkezi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından **Ulusal Temiz Üretim ve Eko-verimlilik Merkezi'ne** evsahipliği yapmak üzere görevlendirildi.

Su Kullanımı Verimliliği

Pilot Projeler

Firma	Sektör	Su tasarrufu		Yan kazançlar
		%	m ³ / yıl	
Pakyürek	Gıda (deniz ürünler işleme) - ADANA	38	34.200	Süreç geliştirme (ARGE), elektrik tasarrufu, ürün kalitesinde iyileşme
Meysu	Gıda (meyve suyu) - KAYSERİ	52	443.000	Elektrik tasarrufu, arıtma tesisine bırakılan atık miktarında azalma
Ditaş	Metal İşleme (Otomotiv tedarik) - NİĞDE	23	14.200	Elektrik tasarrufu, işgücü tasarrufu, artan ürün kalitesi
Advansa	Kimyasal - ADANA	7	210.000	Elektrik tasarrufu
Seyhan Havzası- Toplam		701.400 m³/ yıl		
Özel	Tekstil - BURSA	45	135.000	Enerji ve kimyasal madde tasarrufu, işleme süresinde kısalma
Bosan	Metal İşleme - ANKARA	-	-	Zararlı kimyasalların ortadan kalkması, işgücü tasarrufu, taşıma gereksinmelerinin ortadan kalkması
Toplam		836.400 m³/ yıl		

- www.ekoverimlilik.org web sitesi TTGV tarafından tasarlandı ve Ağustos 2009'dan beri kullanımda
- Sitede BM Ortak Programı, UNIDO Ekoverimlilik ve Temiz Üretim Programı, program/proje aktiviteleri, duyurular, ilgili bağlantı ve bilgiler yer alıyor
- Sitenin İngilizce'si www.ecoefficiency-tr.org 'da Temmuz 2010'dan beri kullanımda

İklim Projeksiyonları İTÜ işbirliği

- Türkiye ve çevre bölgesi için daha yüksek çözünürlüklü iklim projeksiyonları ;
- Ortak Program kapsamında strateji tasarımı ve etki değerlendirme çalışmaları için standart ve ihtiyaca özel iklim ile alakalı bilgi araçların tanımlanması ve üretimi;
- Bu bilgi araçlarının ilgili taraflara etkin yaygınlaştırılması ve kullanımlarının artırılması
- www.agora.itu.edu.tr

İklim Değişikliğine Uyum Perspektifinden Afet Risk Yönetimi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi ile ortak, kuraklık ve sel etkileri yönetim sistemlerinin geliştirilmesi:

- Gerçek zamanlı meteorolojik veriye entegre bir sistemle ulaşmak
- Veri madenciliği
- Acil durum uyarı sistemleri geliştirmek üzere yazılım ve metodlar - İstatistiksel Taşkın Uyarı Hesabı, Kuraklık Riski Hesabı
- Ürün Verim Eğrisinin Tahmini
- Kuraklık ve Sele karşı geliştirilmiş Tarım Sigortaları kapasite artırma çalışmaları

Aşkarbeyli Sel-Taşkın Erken Uyarı Pilot Projesi

Yürütücü Kurum:

Proje Alanı:

Proje Tanımı:

Adana Meteoroloji Bölge Müdürlüğü

İskenderun Aşkarbeyli Dere Havzası

Sel ve taşkınlara neden olabilecek şiddetli meteorolojik hadiselerin noktasal ve alansal tahminlerinin yapılarak elde edilecek verilerle havzanın hidrolik ve hidrolojik modelleri oluşturularak risklere göre ilgili kurum ve kuruluşlar ile bölgede yaşayan vatandaşların uyarılması ve oluşabilecek zararlardan korunma ve gerekli tedbirlerin alınmasının sağlanması

Aşkarbeyli Sel-Taşkın Erken Uyarı Pilot Projesi

Proje hedefleri;

- Bölge için yapılan yağış tahminlerinde (yağış cinsi ve miktarı) ilk gün için %90 ikinci ve üçüncü günler için %85 ve üzerinde tutarlılığa ulaşmak.
- Sel ve taşkın uyarısını en az 24 saat öncesinden yapmak.
- Bölge halkında doğal afetler konusunda farkındalık yaratmak amacıyla yapılacak toplantı ve yayın faaliyetlerinde en az 3000 kişiye ulaşmak.
- İlgili kurum ve kuruluşlar arasında sel ve taşkınlar konusunda yapılacak çalışmalarla ilgili koordinasyon sağlamak.
- Bölgede bulunan okullardan seçilecek 10 tanesinde konuyla ilgili bilgilendirme seminerleri düzenlemek.
- Meteoroloji Bölge Müdürlüğü çalışanlarının eğitimlerini sağlamak.

Seyhan Havzası'nda İklim Değişikliğine Uyum Hibe Programı

A. Yüksek stepler / Dağlık Alanlar

B. Dağlık Alanlar

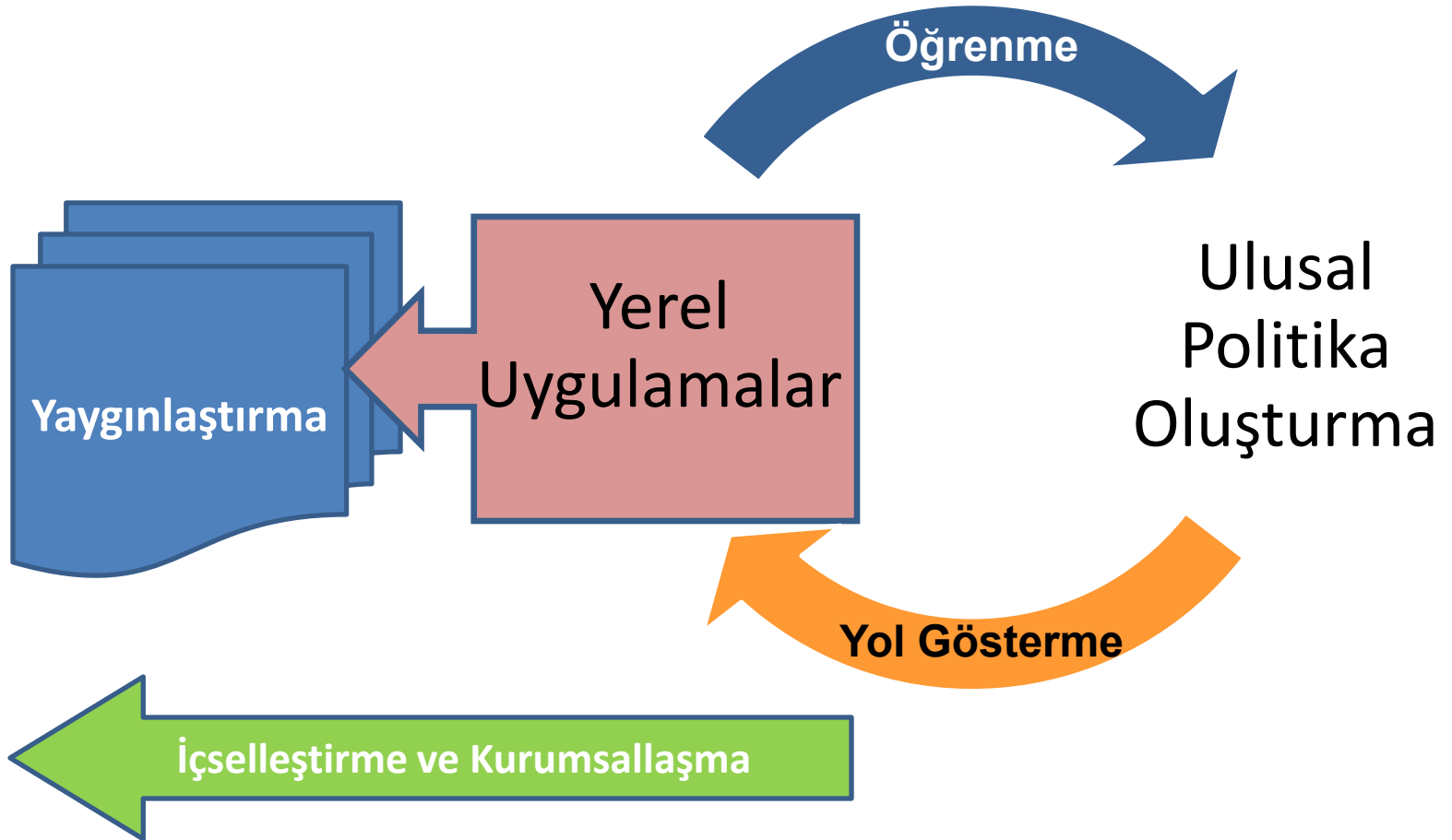
C. Geçiş bölgeler

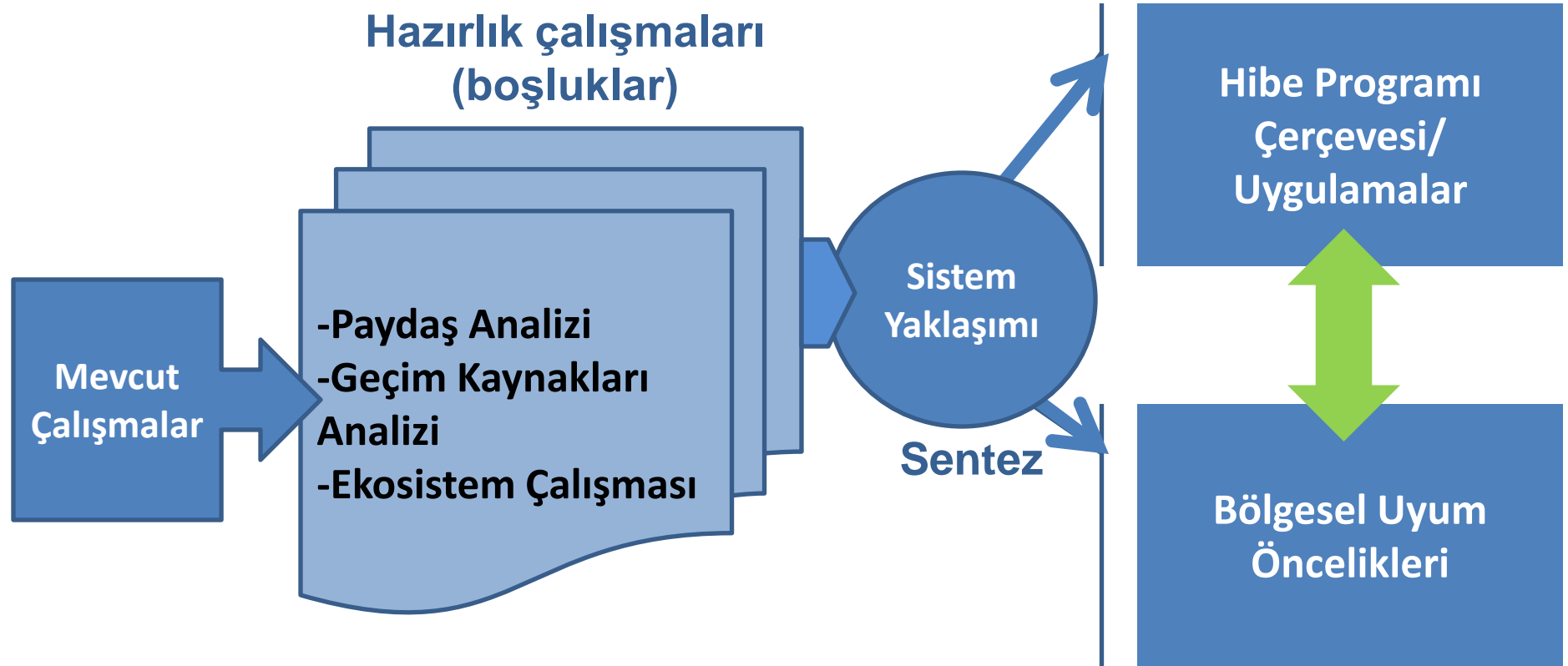
D. Alçak Düzlükler /
Çukurova Deltası

Temel Felsefe

Temel Adımlar

Hibe Projeleri Uygulama Süreci

- 18 Proje belirlendi (12 Adana, 4 Kayseri, 2 Niğde)
- Toplam bütçe **1.914.731,87 USD**
- Uygulamaların başlangıcı: *Ekim 2009*
- Uygulamaların tamamlanması: *Ekim – Kasım 2010*
- Proje izleme çalışmaları yapıldı
(230 adam/gün izleme saha ziyareti gerçekleştirildi)
- Projelerin değerlendirilmesi tamamlandı

	Proje Adı	Proje Sahibi
1	Seyhan Nehri Havzası'nda Hayvansal Üretim ve Çevresel Faaliyetlerin İklim Değişikliğine Adaptasyonu	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zooloji Bölümü
2	Çiftçilerin Su ve Enerji Kısıntısına Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi	Sarız Kaymamalığı Köylere Hizmet Götürme Birliği
3	İklim Değişimine Uyum Çerçevesinde Seyhan Havzası Yüzey Suyu Kaynakları Potansiyelinin Saptanması, Taşkın Risklerinin Belirlenmesi ve İdare Edilmesine Yönelik Su Yönetim Politikalarının Geliştirilmesi	Devlet Su İşleri VI. Bölge Müdürlüğü
4	İyi Tarım Sağlıklı Toplum	Adana Ticaret Borsası
5	Adana İli Yüreğir İlçesi Halkının İklim Değişikline Uyum Kapasitesinin Oluşturulması, Desteklenmesi ve Geliştirilmesi	Yüreğir Belediyesi
6	Çatalan İçme Suyu Havzası'nda Doğal Kaynakların Sürdürülebilirliği İçin Doğru Tarım Tekniklerinin Geliştirilmesi	Adana Tarım İl Müdürlüğü
7	İklim İzçileri	Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği Adana Şubesi
8	Kayseri İli'nde İklim Değişikliği Nedeni İle Tarımsal Üretimde Karşılaşılabilecek Risklere Karşı Bölge Çiftçisinin Eğitim Yoluyla Bilinçlendirilmesi	Kayseri Tarım İl Müdürlüğü
9	İklim Değişikliğine Bağlı Olarak Balıkların Üreme Döneminde Oluşan Değişimlerin İzlenmesi ve Balıkçılık Yönetimine Uyarlanması	Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
10	Adana, Niğde Yerel Küresel İklim Değişikliği Etkileri İzleme ve Tahmin Etme İşbirliği Ağının ve Bu Ağ Altyapı Teşkil Edecek İnternet Bazlı Küresel İklim Değişikliği Etkileri İzleme Coğrafi Karar Destek Sisteminin Tasarlanması ve Kurulması	Adana Valiliği İl Çevre Orman Müdürlüğü
11	Kuraklığa ve Tuzluluğa Dayanıklı Yöresel Sebze Genotiplerinin Belirlenmesi ve Korunması	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
12	Seyhan Nehri Havzası'ndaki Yoksul Çiftçiler ve Kadınlara Yönelik "Süt Üretimi Amaçlı Saanen Süt Keçisi Yetiştiriciliği"	İç Anadolu Kuraklıkla Mücadele ve Ekolojik Yaşam Derneği
13	Bulaşıcı Hastalıklar İzlem ve Kontrol Sistemi	Çukurova Üniversitesi Tropikal Hastalıklar Araştırma ve Uygulama Merkezi
14	Seyhan Havzası'nda Orman Ekosistemlerinin ve Ormancılığın İklim Değişikliği'ne Uyum Sağlaması: Ekosistem Hizmetleri (Sosyal), Biyolojik Çeşitlilik (Çevresel) ve Orman Ürünleri (Ekonomik)	Adana Orman Bölge Müdürlüğü
15	Seyhan Deltası'nda Küresel İklim Değişikliğine Bağlı Deniz Seviyesi Yükselmesine Uyum ve Etkilerin Azaltılması	Kuş Araştırmaları Derneği Adana Şubesi
16	Kayseri İli'nde İklim Değişikliğinin Olası Etkileri Konusunda Kırsal Halkın Bilinç Düzeyinin Arttırılması	Kayseri ve Köylere Eğitim ve Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği
17	Yeni Teknoloji Kullanarak Pınarbaşı Sulamalarında Tasarruf	Karaboğaz, Kılıçmehmet, Büyükpotuklu Sulama Birliği
18	Haydi Kızlar Fotoğraf Çekelim	Genç Doğa Derneği

Başlıca Çıktılar

- Havzada yaşayan yaklaşık 55.000 kişiye ulaşıldı
 - öğrenciler,
 - çiftçiler,
 - mühendis/teknik elemanlar,
 - tarımsal sanayiciler,
 - yerel idareciler,
 - birlik/dernek üyeleri ve
 - aileler

iklim değişikliği, iklim değişikliğinin olası etkileri ve riskleri ile uyum yöntemleri konusunda bilgilendirildi

Başlıca Çıktılar

- İklim değişikliğinin büyük ve küçükbaş hayvancılığa etkileri konusunda ekonometrik model oluşturuldu
- İklim değişikliğinin havzadaki orman alanlarına etkisi (sosyal, çevresel ve ekonomik) irdelendi
- İklim değişikliğinin yüzeysel su kaynaklarına ve su tutma yapılarına etkisi irdelendi
- Deniz seviyesi yükselmesinin kıyı alanlarına etkisi (sosyal, çevresel ve ekonomik) irdelendi
- İklim değişikliğine bağlı deniz suyu sıcaklığının artışının balıkçılığa etkisi dil balığı örneğinde irdelendi

Başlıca Çıktılar

- Domates, fasulye, kavun, karpuz ve bamyaya ve bunların 249 yöresel çeşidinin kuraklığa ve tuzluluğa dayanıklılık incelemesi yapıldı, dayanıklı türlerin gen kaynakları koruma altına alındı
- İklim değişikliğine bağlı olarak artması muhtemel bulaşıcı hastalıkların takibi yapıldı ve risk alanları belirlendi
- İklim değişikliği nedeniyle tarımsal üretimde oluşacak riskler ve tarım sigortası konusunda bilinçlendirme çalışmaları yürütüldü
- Tarla tarımı ve hayvancılık ekseninde tarımsal verimliliğin yükseltilmesi konusunda bilinçlendirme çalışmaları yürütüldü
- İklim değişikliğinin etkilerinin izlenmesi için CBS tabanlı izleme sistemi kuruldu

Başlıca Çıktılar

- Su kaynakları, ormancılık, balıkçılık, deniz seviyesi yükselmesi konularında planlama çalışmalarına iklim değişikliğinin etkileri ve uyum konularına entegre edici analizler gerçekleştirildi:
 - Adana Orman Bölge Müdürlüğü - Amenajman ve Silvikültür Planları
 - Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi - Ticari Balık Avcılığını Düzenleyen Tebliğ
 - DSİ VI. Bölge Müdürlüğü Adana - Seyhan Nehri Havzası Su Yönetim Politikası
 - Kuş Araştırmaları Derneği Adana Şubesi - Akyatan ve Tuzla Lagünleri Yönetim Planı
- Yol gösterici Yerel Eylem Planları oluşturuldu:
 - Hayvancılık (Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü)
 - Çatalan İçme Suyu Havzası'nda tarımsal kirlilik (Adana İl Tarım Müdürlüğü)
 - İklim değişikliği risklerini azaltıcı tarımsal uygulamalar eylem planı (Kayseri İl Tarım Müdürlüğü)

Başlıca Çıktılar

- 2.118 dekar alanda demonstrasyon/uygulama amaçlı modern sulama sistemleri kuruldu:
 - Sarız Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği – 18 Dekar
 - Yüreğir Belediyesi – 6 Dekar
 - Adana İl Tarım Müdürlüğü – 94 Dekar
 - Karaboğaz, Kılıçmehmet, Büyükpotuklu Sulama Birliği – 2000 Dekar
- 4 tecrübe paylaşımı amaçlı teknik gezi düzenlendi:
 - Adana Ticaret Borsası – İyi Tarım Uygulama Alanları ve Marketleri Teknik Gezisi (Adana)
 - Adana İl Tarım Müdürlüğü – Organik Tarım Uygulamaları Teknik Gezisi (İzmir)
 - Kayseri İl Tarım Müdürlüğü – Modern Tarım Uygulamaları Teknik Gezisi (Mersin – Adana)
 - Adana Orman Bölge Müdürlüğü – Orman Alanlarında İklim Değişikliği Etkileri Uyum Önerileri Uygulamaları Teknik Gezisi (İtalya – Po Ovası)

Başlıca Çıktılar

- İklim değişikliğinin etkileri, sektörel sorunlar ve çözümler konusunda geniş katılımlı çalıştaylar gerçekleştirildi:
 - Adana Ticaret Borsası – İyi Tarım Uygulamaları
 - Adana İl Tarım Müdürlüğü – Tarım
 - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü – Kuraklığa ve tuzluluğa dayanıklı sebze türleri
 - İç Anadolu Kuraklıkla Mücadele ve Ekolojik Yaşam Derneği – Hayvancılık
 - Adana Orman Bölge Müdürlüğü – Ormancılık
 - Kuş Araştırmaları Derneği Adana Şubesi – Kıyı Alanları

Başlıca Çıktılar

- 10 projede iklim değişikliğine uyum konusunda altyapı olanaklarının geliştirilmesine yönelik yatırımlar/çalışmalar gerçekleştirildi

Sarız Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği	<ul style="list-style-type: none">• Su Gücü Pompası• İklim İstasyonu
DSİ VI. Bölge Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none">• Bir Adet Ultrasonik Debimetre• İki Adet Akış Gözlem İstasyonu
Adana Ticaret Borsası	<ul style="list-style-type: none">• Ürün Tescili Programı• Aflatoksin Laboratuvarı
Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi	<ul style="list-style-type: none">• Mikroskop Kamerası• Gonad Örneklem Ekipmanı
Adana İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none">• Web Tabanlı Coğrafi İzleme Sistemi
Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü	<ul style="list-style-type: none">• İklim Odaları Yenileme• Laboratuvar Ekipmanı• Sera Örtüleri
İç Anadolu Kuraklıkla Mücadele ve Ekolojik Yaşam Derneği	<ul style="list-style-type: none">• Süt Sağma Makinaları
Çukurova Üniversitesi Tropikal Hastalıklar Araştırma ve Uygulama Merkezi	<ul style="list-style-type: none">• Soğuk Depolu Vektör Taşıma Aracı• Real-time PCR
Adana Orman Bölge Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none">• CBS ve Modelleme Yazılımları
Karaboğaz, Kılıçmehmet, Büyükpotuklu Sulama Birliği	<ul style="list-style-type: none">• Basıncılı Sulama Sistemi

Farkındalık Artırma ve İletişim

- Coşkun Aral ile Seyhan Havzası'na Yolculuk Belgeseli tamamlandı, Adana'daki lansmanı ile birlikte İZ TV'de yayınlanmaya başladı;DVD'sinin dağıtımı başladı
- Diğer iki UNDP İklim projesi ile ortaklaşa bir video clip hazırlandı.
- British Council ile İklim Meydanı 11 ilde düzenlendi
- MDG-F 1680 Bülteni yayınlanıyor
- Televizyon ve Radyo Programları
- NG Türkiye, Newsweek ve diğer dergilerde makaleler ve yerel basında sayısız haber yayınlandı

Teşekkür ederiz...

www.iklimmdgf-tr.org

BM Binası

Birlik Mahallesi 2. Cadde No. 11, 06610, Çankaya, Ankara, Turkey

Tel: +90 312 454 1056

Fax: +90 312 496 1500